Газета издается на балкарском языке с 1924 года.

Интернет-версия: zaman.smikbr.ru

ЗАМАН

2011 жыл 5-чи май, орта кюн. № 81 (18752)

Багъасы3 сомду

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ ВРЕМЯ ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

КъМР-ни ПАРЛАМЕНТИНДЕ

Жарашдырыучу сюдлеге - сезерча болушлукъ

КъМР-ни Парламентини президиумуну кезиулю жыйылыууп спикер Чеченланы Ануар бардыргъанды. КъМР-ни Парламентини Законла чыгъарыу эмда къырал къурулуш жаны бла комитетини таматасы Заур Апшев «КъМР-де къырал къуллукъланы реестрини эмда КъМР-де къырал граждан службаны къуллукъчуларыны реестрини юслеринден» законну проектин кёргюзтгенди. Депутат айтханнга кёре, ол жарашдыруучу судьяланы ишлерин игилендирир мурат бла жарашдырылгъанды. Судьялагъа асыры кёп иш жетгени эсге алынып, администратор деген къуллукъ кийириледи. Ол судьяланы эм аланы аппаратын техника эмда мюлк ишледен бош эторикди.

Промышленность, жол мюлк, транспорт эм связь жаны бла комитетини председатели Сафарби Маремуков «КъМР-ни Административ кодексине тюрлениуле кийириуню юсюнден» проект бла шагъырей этгенди. Анда пассажир транспортда этилген аманлыкъла ючюн жуаплылыкъ тохташдырылады.

Законланы проектлери комитетледе сюзюлгенден сора, Парламентни пленар жыйылыууну къаралыууна берилликди. Президиумну членлери РФ-ни башха субъектлерини законла чыгъарыучу органларыны башламчылыкъларыны уллу къауумун да тинтгенди.

Парламентни ишин къурау, регламент эм депутат этика жаны бла комитетни председатели Зайрат Шихалиеваны билдириуюне тынгылап, депутатла Прохладный шахарны 1-чи номерли сюд участкасыны жарашдырыучу судьясы Николай Сурженкону, «Ростелеком» обществону Урван районда бёлюмюню инженери Валерий Шамеевни, «Ростелекомну» КъМР-де филиалыны финанс-контроль бёлюмюню таматасы Руслан Эштрековну КъМР-ни Парламентини Сыйлы грамотасы бла саугъаларгъа оноу этгенди.

Жыйылыуда башха вопрослагъа да къаралгъанды.

КъМР-ни Парламентини пресс-службасы.

МАГЪАНАЛЫ ТЕМА

«Жол фондну ахчасы къалай къоратылгъанын контрольда тутарыкъбыз»

КъМР-ни Парламенти «Къабарты-Малкъар Республиканы целевой жол фондуну юсюнден» законну экинчи окъулунда къабул этгенди. Ол федеральный законодательство излемлерине тийшилликде жарашдырылгъан эди. Документ право, къурау, экономика принципленги эм жол мюлк сферада капитальный къаранчла этер ючюн республикалы бюджетте файда тюшюрюню мурдорларын тохташдыры.

Законну концепциясыны юсюнден биз Бюджет, налогла эм финансла комитетни председатели К.М. Ахохов бла ушакъ эттенбиз.

- Каншоуби Мухамедович, арт кезиуде жол фондланы жангыдан къурауну юсюнден вопрос союзюлгенлей турады. Бек алгъа ол неди эм аланы жангыдан къурау не берликди?

-Жол фондла алгъын да болуучу эдиле, алай саулай къаралда аланы ишлери бир ауукъ заманнга тохтатылгъан эди. Жол мюлкле ужолладан тюшген ахчаны жыйышдырыргъа, целевой файда источниклени жалчытыргъа эм аланы хайырлануну шарт эм тюз регламентациясын жарашдырыргъа деп къуралгъан эдиле. Алай бла налог тёлеучюлени сейирлери эм жол инфраструктураны айнытыу жаны бла жамауат жумушланы толтурургъа борч болгъаны эсге алынып, сбалансированный система къураргъа онг ачылады.

- Жол фондланы къурау жаны бла концепцияны юсюнден шарт оноу этиу аллай бир узакъгъа нек созулгъанды?

Бек алгъа, региональный даражада тийишли право мурдорла жокъ эдиле. Жол фондланы къурауну низамын тохташдырыгъан федеральный законда жаланда бир ай мындан алгъа къабул этилгенди. Ары дери уа нефть продуктларгъа кьошакъ акцизле кийирлгенлери бла байламлы экономикагъа ауурлукъну эм хайырлануучуланы сейирлерин да эсге алгъан предложенияла хазырлау жаны бла тынгылы иш бардырылгъанды. Ма аны чеклеринде берилген эди регионлада транспорт налогну ставкасын тюшюрюрге деп предложение.

Транспорт налогну, къалай-алай болса да, тёлериксиз, аны бла къаллай бир айланнганыгъызгъа да къарамай. Алай не къадар кёп жюрюсегиз, отлукъну да аллай бир кёп къоратасыз. Аны себепли битеу дунияда жол фондха ахча тюшюрюуню баш амалы нефть продуктларгъа акцизледиле.

- Фонд къаллай борчланы тамамлрыкъды?

-Жол фондну себебинден проект этиуню, къурулушну, жангыртыуну, тап халда тутууну эм капитальный ремонт этиуню къошуп, жол сетьни шёндюгю заманны излемлерине келишдирирге бюджет средствола жыйышдырыргъа онг чыгъады. Бек магъаналысы уа, ол ишлени бардыырргъа бу средстволаны юлешиуге план салыу бир система бла бардыыллыкъды. Алгъын алай этген бек къыйын болуучу эди. Айтылгъан фондну бюджет ассигнованиялары бла ёлчеми кезиулю финанс жылгъа республиканы бюджетини юсюнден законопроект жарашдырыла тургъан заманда тохташдырыллыгъы белгиленеди.

- Региональный жол фонд къалай къураллыкъды, башхача айтханда, фондну толтуруну источниклери къаллайла боллукъдула?

- Закон целевой жол фонду КъМР-ни республикалы бюджетинде болургъа керекли тогъуз тюрлю источникни белгилегенди. Аладан артыгъыракъда ёлчемлери автомобиль бензиннге, тюзюнлей баргъан бензиннге, дизель отлукъгъа, дизель эм бензин двигательлеге мотор жалагъа акцизле, федеральный бюджетден субсидияла, транспорт налогладыла. Болсада баш источник-акцизледиле. Сынау кёргюзтгеннге кёре, битеу европалы къяраллада акцизлени ёлчеми отлукъда 50 процентди эм аладан тюшген файда жоллагъа жибериледи. Бизде акцизле бензинни багъасында орта эсеп бла 13-15 процентни тутадыла.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Тюбешиу

Дмитрий Медведев: **«Единая Россия»**

Къырал Думагъа айырыуладан сора да башчы болгъанлай къаллыгъына ышанама

РФ-ни Президенти Дмитрий Медведев 28-чи апрельде «Единая Россия» политика партияны активи бла тюбешенди. Анда сёз ишчилени урунуу болумларын игилендириуню юсюнден баргъанды. Тюбешиуге партияны регионлада бёлюмлерини башчылары, ишчиле, профсоюзланы келечилери, предприятияланы таматалары, профессионал билим берген окъуу юйлени устазлары эм студентлери къатышхандыла.

Жыйылыуну ача, къыралны башчысы «Единая Россиягъа» аны экономикада, социальный сферада башламчылыкъларына тутхучлулукъ этгени ючюн ыразылыгъын билдиргенди. Ол бизге магъаналы оноула этергье болушханды», - деген ол.

Къырал Думагъа быйыл декабрьде бардыыллыкъ айыруланы юслеринден айтханда уа, Дмитрий Медведев: «Арт жыллада политика институтланы тюрлендирирге артыкъ бек кюрешмегенбиз, ол бизге керек да тюйюл эди. Болсада аланы ишлерин кючлендиргенбиз. Быйыл, Къырал Думагъа депутатланы сайлауну, жер-жерледе айырыуланы жылында, биз алагъа айырыу эмда политика системаланы жангыртыу бла тюбейбиз», - деген.

Партияны кесини айырыулагъа къатышханыны юсюнден айтханда уа,

«Единая Россияны» кесини «контроль пакети» болгъаны неда ол башхаладан онглу, айырмалы болуп тургъаны къадар, аны кемчиликлери болгъанына да къарамай, халкъны аламы ма бу политика кючге артыкъда бек ышанырыгъы хакъды. Бу айырыулада да ол алчы даражасын тюшюрмез деп ийнанама», - деген Дмитрий Медведев.

Президент тюбешиуде «чиновниклени жууаплылыкъларын къатыландырыргъа, коррупцияны азайтыргъа себеплик этерик» жанны башламчылыкъ да этгенди. Къырал башчы Думаны къарауууна банкла, регистрация этген органла къырал къуллукълада ишлегенлени, аланы юйюрлерини келечиларини ырысхыларыны юслеринден тюз шартла берирге борчлу этерик законопроектни бергенди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Байламлыкъла

Ростовчула жерлешлерибизни жигитликлерин унутмайдыла

Нальчикге Ростов областны Мартынов районунудан делегация келгенди. Аны администрацияны башчысыны орунбасары Виктор Лещев эм депутатларыны жыйылыуларыны таматасыны экинчиси Александр Мартынов КъМР-ни Правительствосуну Председатели Иван Гертер бла тюбешгенди.

Солдан онгнга: Виктор Лещев, Иван Гертер, Роза Сабанчиева, Александр Мартынов эм Руслан Фиров.

Эсгизге салайыкъ, Уллу Ата журт уруууда 115-чи кавказ атлы аскер дивизия Мартынов районну тийресинде болгъан сермешлеге къатышып, кёп жерлешлерибиз анда асыралгъандыла. Ростовчула ол кезиудеи бери жигитлерибизни къабыларына къарагъанлай, аланы хурметлерин этгенлей келедиле.

Уллу Хорламны байрамыны алпында Мартынов райондан делегацияланы къонакъгъа алыу иги тёреге айланнганды. Сёз ючюн, былтыр 115-чи атлы аскер дивизия уруш этген жолла бла автопробег бардыырлгъанды. Дагъыда Мартыновкадан делегация Терк районда къызыу сермешле баргъан Курп бийикликде болгъан эдиле. Былайда Мартынов эм Терк къарындаш районла болгъанларын энчи белгилерчады.

Бу жол Виктор Лещев бла Александр Мартынов 115-чи дивизияда къуллукъ этген аскерчилени барысыны да атларын тохташдырыр ючюн келгендиле. Алай бла, Мартыновкада жерлешлерибизни хурметлерине ишленген эсгертмеде атлары жазылмай къалгъанла бар эселе, тинтип, аны жангыртыргъа муратлары барды.

Иван Гертер ростовчулагъа аскерчилени къабырларына къарагъанлары, жерлешлерибизге сый-намыс этгенлери ючюн ыразылыгъын билдиргенди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

ТЮБЕШИУ

Керти шуёхлукъ ма алай жаратылады

Апрельни ал кюнлеринде КъМР-ни Жаш тёлюню эмда жамауат биригиулени ишлери жаны бла министерствосуну башламчылыгы эмда КъМР-ни Правительствосуну Председателини орунбасарыны къулугъун толтургъан Хаути Сохроковну башчылыгы бла Север Осетия-Аланияны Беслан шахарына Къабарты-Малкъардан кёп адам баргъан эди.

Озгъан байрым кюн а Къабарты-Малкъарны бла Север Осетия-Аланияны чегинде алагъа жарыкъ тюбегендиле. Алайда окъуна таулу хычинле, айран бла да сыйлагъандыла. Бу жолугъууну да КъМР-ни Жаш тёлюню эмда жамауат биригиулени ишлери жаны бла министерствосу Нальчикде 2-чи номерли лицейни окъуучулары, дюгерлилени бизни республиканы «Ныхас» жамауат организациясыны келечилери бла бирге къурагъанды.

Экинчи лицейни арбазында къонакълагъа омакъ кийиннген окъуучула, устазла да тюбегендиле. Аланы бу окъуу юйню директору Борис Мальбахов алгъышлагъанды эмда лицейни, устаз коллективни,аны окъуучуларыны юслеринден да кысыха хапар айтханды. Къонакъла уа анга саугъагъа доммакъ атны бергендиле.

Ызы бла къонакъланы школну жыйылыуда бардырылыуу залына ашырадыла. Анда уа жыйылгъанла алагъа ёрге къобул, толкъун къарсла бла тюбегендиле. Бесланчы сабийлени дюгер тилден окъутхан устаз, «Кавказны сабийлерине мамырлыкъ» деген проектни башламчысы Белла Цаоева проектни чеклеринде ала школларыны, шахарларыны да юслеринден кеслери «Бизни республика. Сюйген школубуз» деген документли фильм алдыргъанларын, аны Къабарты-Малкъарда жашагъан тенгларине саугъагъа келтиргенлерин да билдиргенди. «Мёлеклени шахарына» келип, терекле, юлкюле да салгъанлагъа эмда ол проектни кючаргъанлагъа жюрегинден ыспас этгенди.

- Къабарты-Малкъарда жашагъанла 2004 жылда сентябрьде бизге болушлукъгъа да биринчиле болуп жетген эдиле. Врачларыгъысыз, кюч структурада ишлегенлеригизни аймай къойсакъ да, бош адамла окъуна къыйын кюнлерибизде къатыбызда болгъандыла,-деп, жюрек ыразылыгъын билдиргенди.

Ол Бесланда бушуу сынагъан школну орунуна жангысы ишленгенин, аны къурулушуна, аны шёндюгюлю оборудование бла жалчытыугъа да кёп къыралла юлюш къошханларын белгилегенди. «Шёндюгю школубуз бек арууду, игиди, болсада аны номери жокъду, бизни ол окъуу юйюбюз къаллыкъды биринчилей»,-дегенди.

Фильм кёргюзтюлгенден сора «Ныхасны» председатели Рамазан Цукоев аны алдыргъанлагъа ыспас этгенди. Ол бесланчыла сынагъан ачыуну айтып тауусургъа, кёргюзтюрге да онг болмагъанын чертип, болсада жашау тохтамайды, кёлсюзлюк этмезге, ахшылыкъгъа ийнанырыгъа керекди деп, насийхат этгенди.

Ызы бла къонакъбайла концерт программаларын кёргюзтгендиле. Къабарты-Малкъарны юсюнден китапла, школгъа уа магнитофон бергендиле. Къонакъла уа, осетинлиледе жюрюген адетдеча, биргелерине юч терек келтиргген эдиле. Тюбешиуню ахырында аланы лицейни арбазында шуёхлукъну тереклеринча орнатхандыла.

Ахырында эки республиканы да келечилери быллай тюбешиулени чеклерин кенгертирге, терк-терк бардыырргъа келишгендиле. Лицейчиле уа бесланчыла бла телефон, Интернет байламлыкъла жюрютюрге айтхандыла.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

АКЦИЯ

Алтмыш школчу паспортла аллыкъдыла

6-чы майда Ёмюрлюк отну къатында Уллу Хорламны 66-жыллыгъына аталып «Биз Россейни гражданларыбыз!» деген акция бардыыллыкъды. Алайда 14 жыллары толгъан эмда окъууда айырмалы болгъан 60 къызгъа бла жашха Къабарты-Малкъарны къыял власть органларыны бла жамауат биригиулерини келечилери да тургъанлай Россей Федерацияны гражданларыны паспортлары къууанчлы халда берилликди. Аланы алгъышларгъа уа урушну ветераннлары, жаш аскерчиле, ата-анала да келликдиле.

Бу акцияны КъМР-ни Жаш тёлюню эмда жамауат биригиулени ишлери жаны бла министерствосу Федеральный миграция службаны КъМР-де Управлениясы, Нальчик шахарны администрациясыны билим бериу департаменти эмда «Россейли жаш тёлюню союзу» битеуроссей жамауат организацияны Къабарты-Малкъарда регион бёлюмю бла бирге къурагъанды.

Беслан БЕЖАНОВ.

КъМР-ни Жаш тёлюню эмда жамауат биригиулени ишлери жаны бла министерствосуну пресс-службасы.

ЖЕТИШИМ

Не жаны бла да хунерли

Огъары малкъарлы Эндрейланы Камалны кызы Халимат Нальчикни 17-чи номерли школунда малкъар тилден бла литературадан дерсле береди. Ол алгъаракъда Владикавказда уллу регион эришиулеге къатышып, экинчи даражалы диплом да алып къайтханды.

Жаш устазланы «Мен бек сюйюп кюрешген затланы дунийсы» деген творчестволу конкурсларына Чечен, Ингуш, Къарачай-Черкес, Север Осетия-Алания, Къабарты-Малкъар республикаладан школда беш жылдан кёп ишлемеген устазла баргъан эдиле. Эндрейланы кызыы хар жаны бла конкурсда айтылгъан жоруклагъа келише эди.

Ол дерслени къалай бардыргъаныны юсюнден айтханды, мастер классда уа таулу хычинле этгенди, фахмуларын ачыкълагъан эришиуледе уа «Минги тауну» ёз тилибизде жыр-лап, жюрини сейир этдиргенди.

Халимат аллай хунерлерини хайырындан жетишгенди хорламгъа. Анга бу ишде болушхан устаз коллегасы Къонакланы Любагъа жюрек ыразылыгъын билдиргенди.

МАМАЙЛАНЫ Алий.

Семинар

Сансызлыкъгъа жер табылмазча

КъМР-ни Профсозларыны федерациясында республикада жаш тёлю политика не халда болгъанына, аны аллында къаллай борчла салынгъанларына аталып, семинар бардырылгъанды. Анга КъМР-ни жаш тёлюню эмда жамауат биригиулени ишлери жаны бла министрини къуллугъун толтургъан Борис Паштов, республиканы профсоюз комитетлерини башчылары, жаш активисте къатышхандыла.

Борис Паштов шёндю жаш тёлю Россейни политика системасында энчи жер алгъанын чертгенди. Ахыр жыллада къыралда болгъан тюрлениулеге аны къатышдырылмагъаны, жамауат бла байламлыкъларыны юзюлгени кесленрини ызларын къойгъандыла. Болсада арт заманда хал тюзеледи. Ол санда Къабарты-Малкъарда жаш тёлю политиканы юсюнден закон къабыл этилгенди, Парламентде аны ишлери жаны бла комитет да къуралгъанды.

Министр акъыл этгенден, совет властьны кезиуюнде болгъан пионер, комсомол система бусагъатдагъы заманны излемлерине келишмейди. Аллай организацияланы къурауга жангы кёз къарам болургъа керекди. Битеу районлада жаш тёлю советле болсала игиди. «Алай бла жылны ичинде жаш адам, талай сынаудан ётгенден сора Жаш тёлю правительствогъа кирирча система къураргъа дейбиз. Бусагъатда Парламентде Жаш тёлю палатагъа сайлау барады, ары жаланда жамауат организацияланы келечилери айырылыкъдыла»,-деп билдиргенди ол.

Ахыры 2-чи бетдеди.

АУУР АТЛЕТИКА

Сабанчыланы Мартин - Россейни биринчилигини призёру

Владикавказда жыйырма жыллары толмагъан спортсменлени араларында ауур атлетикадан Россейни биринчилиги бардырылгъанды. Анда Элбрус районну Жаш тёлюню ишлери, физкультура эм туризм жаны бла комитетини комплекс спорт школуну окъуучусу Сабанчыланы Мартин (94 кг.) айырмалы болгъанды. Кесини ауурлукъ категориясында ол сермеп-165кг., тюртюп 207 кг. кётюргенди. Саулай да 372 кг. алып, алтын майдалгъа тийишли болгъанды.

Аны юйретген, Россейни сыйлы тренери Маккаланы Махти Мартин ауур атлетикада бла кюрешгенли жаланда тёрт жыл болады, аны ючюн ол аллай бийик жетишимге жетерик сунмай эдик, дегенди. Эришиуледе анга къыралны жаш тёлю жыйымдыкъ командасыны тамата тренери Сергей Пайразян эс бургъанды эм ол энди Россейни жаш тёлю командасыны саныда Румынияда боллукъ Европаны биринчилигине къатышырыкъды.

Анатолий ТЕМИРОВ.

Жаш излеучюле 2 бет

Ташны къысып суу сыкъгъан 3 бет

Жарыкъ кийизлерини жылыуу 3 бет

Битеу жашауу - огъурлу ишледен толу 3 бет

Дмитрий Медведев:

«Единая Россия» Къырал Думагъа айырыуладан сора да башчы болгъанлай къаллыгъына ышанама

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Анда дагъыда бизнес бла кюрешгенлерилнрин жашыргъан къуллукъчуланы жууапха тартыуну къаытландырыргъа белгилегенди. «Энди ала билдирейимми, юйяйыммы деп арсарлы бола турлукъ тюйюлдюе, къырал къуллукъгъа салынгъанлай, тийишли органлагъа ырысхыларыны юсюнден битеу шартланы туура этерге борчлудула», - деп, Медведев партияны активин коррупциягъа къажау мадарланы сюзергге чакъыргъанды.

Президент докладында урунгъан адамны къоруулаугъа артыкъда уллу эс бургъанды. Бюгюнлюкде предприятиланы иелерини асламы ишчилерини солууларын къураугъа эм урунгъан жерлеринде кюркъуусузлукъну жалчытыугъа магъана бермейдиле, дегенди. Ишчиле кеслери уа, къыралны башчысын къонакъгъа чакъыра, аны келирине деп хазырланнган объектле бла шагъырейленин къалмай, ашханаланы, адамла солуучу жерлени да барып кёрсе иги боллугъун айтхандыла.

Сёз ишчи жерлеринде ачыгъанланы юсларинден да баргъанды. Аланы саны жылдан-жылгъа азая барадыла, болсада шёндю 50 мингге жетедиле. Ол а урууу болумланы башха тюрлю къураргъа кереклисине шагъатлыкъ этеди. «Мен бир ай мындан алгъа бу вопрос бла кюрешип башлагъанымда, ишчи жерлеринде ачыгъанланы саны чексиз кёп болгъанын кёргенме», - дегенди Дмитрий Медведев. Ол оюм этгенден, аны сылтауу бир-бир иш бериучюле бу жумушлагъа ахчаларын къоратыргъа сюймегенлериндеди.

Тюбешиуде айлыкъ хакъны тёлегенде чырмауа болмазгъа кереклисини, ишчи ийыкъны 60 сагъатха дери созаргъа, пенсиягъа чыкъгъанланы жыл санларын тюрлендирирге жарамагъаныны юсларинден да айтылгъанды.

«Единая Россия» ишчи ийыкъны созаргъа керекди дегенни тюзге санамайды», - деп белгилегенди тюбешиуде Къырал Думаны Председатели, партияны Баш советини председатели Борис Грызлов. Ол ниет «Правое дело» партиядан чыкъгъанды. «Биз аланы оюмларын кабыл кёрмейбиз», - дегенди ол.

РФ-ни Президенти бла тюбешиуде адамланы жашау журтла бла жалчытыу, айлыкъ хакъны тёлеу, профессионал билим бериую жангыртыу бла байламлы вопросла да кётюрюлгендиле. Кадрланы жетишмегенлери къыралны экономикасыны айныуун тыядыла, деп белгиленгенди. Ишчи усталыкъланы алгъынча сыйлары, даражаларын кётюрюрге кереди. Анга уа жаланда комплекс мадарла этип хайыныдан жетиширге боллукъду, деп чертилгенди.

Тюбешиуню ахырында Дмитрий Медведев жыйылгъанланы май байрамла бла алгъышлагъанды эм ишчилени социальный излемлерин толтуругъа мындан ары да баш магъана бериллигине ышандыргъанды.

Татьяна ГЕДГАГОВА,
«Единая Россия» партияны КъМР-де регион бёлюмюню исполкомуну аппаратыны пресс-секретары.

Ростовчула жерлешлерибизни жигитликлерин унутмайдыла

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

115-чи дивизияда къуллукъ этген 5 мингден аслам адамдан 3947-си Мартынов районда асыралгъанды. Делегацияны биргесине келген КъМР-ни культура министри Руслан Фиров аскерчилени барысыны да атлары тохташдырылгъанларын билдиргенди. Бу информация «Эсгериуню китабына» кийирилликди эмда къонакълагъа да берилликди.

Министр Мартынов районда жерлешлерибизни атлары унутулмагъанларын, аланы юлгюлеринде ёсюп келген тёлюню патриот ниетлеге юйретиу жаны бла иш иги къуралгъанын да белгилегенди. Иван Гертер КъМР-ни Билим бериу эм илму министерствосу бу сынау бла шагъырейленип, бизни школлада да аллай ишни бардырыргъа кереклисин чертгенди. «Окъуучуларгъа аскерчилени жигитликлерини, ростовчула алагъа этген хурметни юсларинден билдирип турургъа тийишлиди», - дегенди ол.

Виктор Лещев айтхангъа кёре, уруш бошалгъанлы кёп жылла озгъанлыкъгъа, излеу-тинтиу ишле андан ары бардырыладыла. Сермешледе жоюлуп, атлары белгили болмагъанланы ёлюклери биогюн да табыладыла. Сёз ючюн, кёп болмай излеу-тинтиу отряд бир аскерчини тапханды, аны аты ким болгъанын ачыкълап, ол къайда басдырылгъаны юсюнден жууукъларына билдиригенди.

Александр Мартынов билдиргеннге кёре уа, ол кеси да историядан устазды, былтыр школлада Къабарты-Малкъарны эм 115-чи аскер дивизияны тарыхларын ким иги билгенин ачыкълар мурат бла конкурс бардырылгъан эди. Анда хорлагъанла Терк районнга кънакъда болгъан эдиле.

Делегацияны биргесине келген урууную ветераны, 115-чи дивизияны юсюнден китапны автору Роза Сабанчиева (аны атасы да ол аскер биригиуде къуллукъ этип жююлгъанды) Мартынованы сермешледе ёлген жерлешлерибизге салынгъан эсгертмени хар жылдан да жангыртып турургъа кереклисин айтханды. Премьер-министрден болушлукъ этерге тилегенди. Иван Гертер аны тюзге санагъанды эм дивизия жоюлгъанлы 70-жыллыкъ траур ишлени арасында КъМР-ден делегация Мартыновкада болуп, анда жашагъанлагъа жигитлерибизге сый-намыс этгенлери ючюн, ыразылыгъыбызны билдирип, эсгертмени жангыртыргъа кереклисин чертгенди.

Сёз миллетле аралы байламлыкъланы кючлерге кереклисини юсюнден да баргъанды. Виктор Лещев билдиргеннге кёре, районда 50-ден аслам миллетни келечиси жашайдыла. Былай тюбешиуле уа бир-бирни ангыларгъа, бир-бирге тёзюмлю болургъа юйретгенлерин белгилегенди къонакъла.

Тюбешиую ахырында Иван Гертер ростовчулагъа Элбрусну кёрюмдюю ишленнген суратны сауғъагъа бергенди. Виктор Лещев алада Къабарты-Малкъарны тарыхына аталгъан музей болгъанын айтханды, бу сурат да анда сакъланырыгъын чертгенди.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

«Жол фондну ахчасы къалай къоратылгъанын контрольда тутарыкъбыз»

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Тенглешдирирге, сёз ючюн, Германияда ол юлюю бензинни багъасына – 46 дизель отлукъну багъасында 39 процентди. АБШ-да аллай фонд болгъанлы жюз жылдан атлагъанды. Ол ишге кёз къарам а дизель отлукъ бир кибикди: ол –отлукъгъа акцизле, аны башындан алада машина чархлагъа, жюк ташыуу автомобиллеге да акцизле бардыла, дагъыда алагъа федеральный бюджетден трансферле къошуладыла.

- Жол фондха уа ким контрольлукъ этерикди?

-Кертиди, региональный жол фондха жаланда средствола ашыу бек магъаналы болуп къалмай, аланы не къадар ачыкъ эм толу хайырланыу да боллукъду. Федеральный законнга тийишлиликде ол вопрос Россей Федерацияны субъектлерини толтуруучу властьларына салынгъанды, бизде уа КъМР-ни Правительтосуна.

Болсада Парламент республикалы жол фондну къуралыуну хар атламына дайым да кёз-къулакъ болгъанлай, белгиленген муратлагъа хар сом къалай къоратылгъанына контрольлукъ этгенлей турлукъду. Эсигизге салайым, жол фонд бюджетни бир кесеги болгъаны себепли ахчаны къоратыуғъа контроль этиу бизни борчубузду.

- Каншоуби Мухамедович, бизни жолла башха къыралланыкъыладан эсе багъа некдиле эм алай да болуп тургъанлай, ала осалдыла. Аны юсюнден не айтырғъа боллукъсуз?

-Технология жаны бла артха къалыу, хауа болумланы энчиликери, ахча керекликси чакълы бир бёлюнмегени, средствола файдалы хайырланылмагъанлары эм башха сылтаула бла. Башха жанындан а ала хазна чырмаулукъ этмез ючюн, арт кезиуде кёп иш бардырылады, деп ышандырыргъа боллукъма.

Къабарты-Малкъарны жол службасы кесини жаш оноучусу бла, ахшы тёрелени сакълай эм алчы технологияланы хайырланма, тири ишлеп башлагъаныны биз билебиз. Сёз ючюн, кёп болмай АБШ-да шагъырей болгъан амал бла жолгъа асфальт салып кёргенди.

Республикада жолла къаллай атламла ишленнгенлери бир кишиге да жашырынлыкъ тюйюлдю. Аны себепли аланы ишлери шёндю окъуна кёрюнюп башлагъанды.

Люба БАТЫРОВА,
КъМР-ни Парламентини пресс-службасыны таматасы.

Сансызлыкъгъа жер табылмазча

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

- Жаш адамланы бир къауум дуниясы жаланда акъ эмда къара бояулада кёредиле,-дегенди андан ары Борис Паштов.- Алагъа жашау кёп тюрсюнлю болгъанын ангылатыргъа керекди. Анга кёре, ала жамауат жашауда кеслерини жерлерин табалырча онгла къурау къыралны бан борчларындан бириди. Ол санда инсанны айныууна себеплик этген, жаш адамланы араларында наркомания, алкоголизм, экстремизм дегенча осал къылыкъланы къурутуну амалларын излергге, аланы 90 процентден асламысы жамауатха хайырлы ишлеге къатышырча, социальный болумла бла байламлы аманлыкъланы азайтырча этерге тийишлиди.

Борис Паштов республикада бардырылгъан бир къауум жаш тёлю проектлени юслеринден да айтханды. Ала кёп тюрлюдюе. Сёз ючюн, республиканы властьларыны ишлери бла шагъырей этер муратда «Къырал сагъат» деген проект къуралгъанды. «Къонакъбайлыкъ» миллетле аралы келишиулюкге себеплик этеди, «Жаш тёлю бизнес школ» предпринимательство ишге кёллендиреди. «Студент жаз башы», КВН-фахмулулуланы ачыкълайды, «Саулукълу жай»- солуу кезиую тап къураргъа болушады. Жашла бла къызла алагъа сюйюп къатышханлары да иги шарт болгъанын белгилегенди Борис Султанович.

Ол КъМР-ни Жаш тёлюню эмда жамауат биригиулени ишлери жаны бла министерствосу бардыргъан башха ишлени юсларинден да хапарлагъанды, битеу юлгюге келтирген шартларын слайдлада кёргюзтюп тургъанды.

КУЛЧАЛАНЫ Зульфия.

«Единая Россия» партияны Председатели В.В. Путинни регион жамауат приёмнийинде гражданланы приёмгъа алыуну 2011 жылда май айгъа

ГРАФИГИ

Нальчик шахар, Ленинни проспекти, 48. Тел.: 77-00-40.

№	Тукъуму, аты, атасыны аты	Ишлеген жери, къуллукълары	Приёмгъа альыуну кюнлери	Приёмгъа альыуну заманы
1.	Ахохов Каншоубий Мухамедович Соблиров Андемиркан Абуевич	КъМР-ни Парламентини депутаты Нальчик шахарны жер-жерли самоуправлениясыны Советини депутаты	3.05.2011 ж.	10.00 -13.00 14.00-17.00
2.	Геккиланы Далхатны жашы Заур Кумыков Ауес Мухамедович	КъМР-ни Парламентини депутаты Нальчик шахарны жер-жерли самоуправлениясыны Советини депутаты	4.05.2011 ж.	10.00 -13.00 14.00-17.00
3.	Маккаланы Хасанны жашы Махти Муравьев Игорь Вячеславович	КъМР-ни Парламентини депутаты Нальчик шахарны жер-жерли самоуправлениясыны Советини депутаты	10.05.2011 ж.	10.00 -13.00 14.00-17.00
4.	Амшокова Фатимат Каральбиевна Хашхожева Татьяна Борисовна	КъМР-ни саулукъ сакълау министри КъМР-ни Парламентини депутаты	11.05.2011 ж.	10.00 -13.00 14.00-17.00
5.	Тлехугов Хажмурид Хасанбиевич Киримов Виктор Петрович	КъМР-ни Парламентини депутаты Нальчик шахарны жер-жерли самоуправлениясыны Советини депутаты	16.05.2011 ж.	10.00 -13.00 14.00-17.00
6.	Гелястанланы Жюнюсно жашы Ахмат Юанов Аслан Аскербиевич	КъМР-ни Парламентини депутаты КъМР-ни Парламентини депутаты	17.05.2011 ж.	10.00 -13.00 14.00-17.00
7.	Маремуков Арсен Аминович Кожоков Артур Жамалович	КъМР-ни Парламентини депутаты Нальчик шахарны жер-жерли самоуправлениясыны Советини депутаты	18.05.2011 ж.	10.00 -13.00 14.00-17.00
8.	Дешев Хасан Ауледович Гюссер Атилла Фахми	КъМР-ни Парламентини депутаты Нальчик шахарны жер-жерли самоуправлениясыны Советини депутаты	23.05.2011 ж.	10.00 -13.00 14.00-17.00
9.	Хуштов Асланбек Витальевич Гятов Тимур Халифович	КъМР-ни Парламентини депутаты Нальчик шахарны жер-жерли самоуправлениясыны Советини депутаты	24.05.2011 ж.	10.00 -13.00 14.00-17.00
10	Сижажев Валерий Хусенович Вологиров Амур Мушагидович	КъМР-ни Парламентини депутаты Нальчик шахарны жер-жерли самоуправлениясыны Советини депутаты	25.05.2011 ж.	10.00 -13.00 14.00-17.00
11	Несутулов Виктор Георгиевич Назранов Владимир Беталович	КъМР-ни Парламентини депутаты Нальчик шахарны жер-жерли самоуправлениясыны Советини депутаты	30.05.2011 ж.	14.00-17.00 10.00 -13.00
12	Урусбиев Хамидби Хажмуридович Атаманенко Юрий Николаевич	КъМР-ни Парламентини депутаты Регион политсоветни члени	31.05.2011 ж.	10.00 -13.00 14.00-17.00

ПАТРИОТЛУКЪГЪА ЮЙРЕТИУ

Жаш излеучюле

Элбрус районда сабий эмда жаш тёлю туризмни бла экскурсияланы станциясы 1984 жылдан бери ишлейди. Озгъан заманны ичинде ол иги кесек сынау жыйышдыргъанды. Станцияда ишлегенле, регионну экономикасы рекреациягъа таянгъанын эсге алып, школчуланы ол ишни бир къауум жорукъларына юйретиуге, ала экскурсовод эмда инструктор дегенча усталыкъланы сайларча этиуге айырыл эс бурадыла.

Бу учреждениянны сабий биригиулерине 270 жашчыкъ бла къызчыкъ жюрюйдюле. Аланы къошакъ билим берген жети устаз юйретедиле. Жаш туристле кёп затха чыгъармачы кёзден къарагъа юйренедиле, туугъан журтларыны юслеринден не къадар кёп билирге итинедиле. Станция сабийлени бла жаш тёлюню кеслерин жашауғъа жарашдырырғъа юйретиуде чыгъармачылыкъ ишге таныу жаны бла сынаугъа къошулгъанды. Аны уа билим бериую айныгъыуну федеральный институту бардыды.

-Бизни учреждениябыз сабийлени граждан эмда патриот ниетлеге юйретиуде туризмни эмда туугъан журтну юсюнден не къадар кёп билиуню хайырланады,-дейди станцияны директору Ольга Халина.- Хар окъуу биригиуге шарт борчла салынадыла. Кёп адам къатышып бардырылгъан ишледен бирине уа излеу да саналады.

Бу ишде Уллу Ата журт урушну тарыхын, ол санда Кавказ ючюн сермешлени юслеринден шартла жыйыгъа энчи магъана бериледи. Аны ючюн деп «Элбрус» излеу биригиу къуралгъанды. Анга кирген жашчыкъла бла къызчыкъла педагоглары Александр Вербицкийни башчылыгъында арт онеки жылны ичинде уруш жыллада Элбрусда бла Баш Кавказ таулада ёлген совет аскерчилени сюеклерин излеу бла кюрешедиле.

Бу биригиуню излеу экспедицияларына 120-дан артыкъ сабий къатышханды. Тырныауузда, Терс-Къолда эм башха жерледе да къарындаш къабырлада асыралгъан он аскерчини сюеклери табылгъанды. Элбрусну этеклеринде уа белгисиз болуп тургъан эки къабыр ачыкъланнганды. Излеучюле аскерчилени сюеклерин тапханлары бла къалмай, аланы юслеринден шартла да жыядыла, аны ючюн архиве бла къагъыт жюрютедиле.

Станцияда битеу тамамланнган ишни юсюнден видеоотчётла бла суратла сакъланыпдыла. Ол документли видеофильмлени фестивалына бла презентациясына къатышханды. Ала «Белгисиз тас болгъанлагъа атларын къайтарабыз» деген халкъла аралы конкурсха жиберилгендиле. «Элбрус» отрядны башчысы Александр Вербицкий а Москвагъа излеучюлени сборларына чакъырылгъанды, андан къурау Колпакованы Хорламны 65-жыллыгъына аталгъан иши «Сабий эм китап» деген битеуроссей конкурсда алчы жерледен бирине чыкъгъанды.

Жаш излеучюле-краеведле районну краеведение музейинде болгъан архив материалларгъа бла экспонатлагъа таянып, Бахсан ауузну акъсакъаллары бла ушакъла бардырып, Тырныауз шахарны мурдорун комитетни саугъасын- таулада барғъан сермешледе ёлген совет аскерчилени атларын ёмюрлюк этиу жаны бла уллу иш бардырғъаны ючюн берилген дипломну –алып келгенди.

Экспедициядан излеучюле къуру кълола бла бир заманда да къайтмагъандыла. Ала тапхан затла станцияда «Элбрусда уруш жолла» деген ат бла къуралгъан музейге сыйлы экспонатлача салынгъандыла. Ала заманны шагъатларыча багъалыдыла бизге. Евгений Халин башчылыкъ этген музейде урушну ветеранларыны жаш тёлю бла тюбешиулери, тематика утреннике, викторинала да бардырыладыла. Педагоглагъа консультацияла бла семинарла, окъуучуларгъа уа аскер-патриот жаны бла дерсле къураладыла. Школчула бла студентле да мында жазыу ишлерине, дерслерине керекли материалла табадыла. Школ музейлени араларында бардырылгъан конкурсда да ол бошдан хорламагъанды, окъуучуланы патриот ниетлеге юйретиу жаны бла ишин тап къурагъаны ючюн биринчи даражалы диплом бла да саугъаланнганды.

Станциягъа жюрюген сабийле илму-тинтиу ишлери бла да кюрешип, жетишимле болдурадыла. Сёз ючюн, былтыр Ольга Колпакованы Хорламны 65-жыллыгъына аталгъан иши «Сабий эм китап» деген битеуроссей конкурсда алчы жерледен бирине чыкъгъанды.

Жаш излеучюле-краеведле районну краеведение музейинде болгъан архив материалларгъа бла экспонатлагъа таянып, Бахсан ауузну акъсакъаллары бла ушакъла бардырып, Тырныауз шахарны мурдорун

ТЕМИРЛАНЫ Анатолий.
СУРАТДА: Александр Вербицкий «Элбрус» излеу отрядны къууму бла.

Ангылатыу

ЕГЭ-ни ким эм къачан береди

Бир къырал экзамен Россей Федерацияны школларын бошагъанланы къырал (итог) аттестацияны бан формасыды. Алай эсе уа быйыл Къабарты-Малкъарны школларын бошагъан 6613 адам битеулю билим берген предметлени онтёртюсюне кёре ЕГЭ-ни берирге къатышырыкъдыла. Аладан жаланда экисин борчлу халда берирге керекди: орус тилни бла математиканы.

Экзамен, алгъынча, юч кезиую бардырыллыкъды. Биринчиси – жыйыртмасындан отузнучу апрельге дери – болжалындан алгъа. Аны берирге битеуроссей неда халкъла аралы эришиулеге, къараулагъа, олимпиадалагъа къатышханла; ингир школланы бошап, аскерде къуллукъ этерге алынырыкъла; окъууну бошап, медицина кёргюзтюулеге кёре багъыу-профилактика неда башха учреждениялагъа барлыкъла эркиндиле. Быйыл республикада ЕГЭ формада болжалындан алгъа къырал (итог) аттестациягъа битеулю билим берген учреждениялану бошагъанладан алтаулан эркин этилгенди.

Школланы бошагъанланы кёбюсюне бир къырал экзамен майны ахырында, башхача айтханда, экинчи кезиуде башланады. 2011 жылда школланы бошагъанладан сора да, билим бериую башланнган эм орта профессионал учреждениялары бла билим бериую учреждениларын озгъан жыллада бошагъан окъуучуланы, аладан сора да, тыш къыралланы билим берген учреждениялырында орта (толу) битеулю билим алгъан граждан да 27-чи майдан 20-чы июньнга дери экзаменле берликдиле.

ЕГЭ-ни ючюнчю кезиую июльну сегизисинден онсегизисине дери бардырылады. Анга окъуучу озгъан жыллада бошагъанла; билим бериую башланнган эм профессионал билим берген учреждениялары бошагъанла; билим бериую тыш къыралны учреждениларында орта (толу) битеулю билим алгъан граждан да къатышырыкъдыла; гражданланы бу къауумлары ауруулары неда башха сылтауа бла байламлы тохташдырылгъан болжаллада ЕГЭ-ге къатышырғъа онглары болмагъаныны болумунда. Ол шартны алайлыгъын кёргюзтген документ болурғъа керекди.

Бир къырал экзаменни юсюнден шагъатлыкъ къазылыр келир жылны 31-чи декабрине дери ючюн тас этмейди. Хайырланыу болжаллары бошалмагъан эки неда андан да артыкъ шагъатлыкъ къагъытлары болгъанла, документлерин ССУЗ-ну (энчи орта окъуу юйню) неда ВУЗ-ну аныучу комиссиясына берир ючюн, ЕГЭ-ни кёрюмдюлерин кеслери сайлайдыла. ЕГЭ-ни кёрюмдюлерини юсюнден шагъатлыкъ къагъыт алгъанла эмда ол жыл окъуна РФ-ни Сауутланнган къуллукъне къуллукъ этерге баргъанла, аскер къуллукъларындан эркин этилген кезиуден башлап, сау жылны ичинде ЕГЭ-ни кёрюмдюлерин хайырланырғъа эркиндиле.

2011 жылда бир къырал экзаменни бардырыуну юсюнден битеу информация КъМР-ни Билим бериу эм илму министерствосуну www.ege.edi.ru сайтына салынгъанды.

Инна КУЖЕВА.
КъМР-ни Билим бериу эм илму министерствосуну пресс-службасы.

2011 жылны экинчи жарымына жазылыу андан ары бардырылады

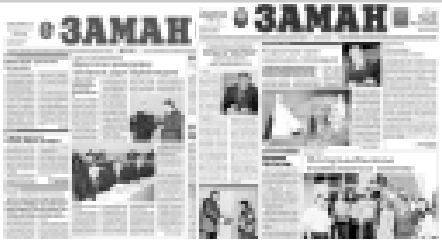

Багъасы 356 сом 10 капек

Индекс 51532

Уллу Хорламны кюнюне

Биринчи буйрукъ

Малкъарланы Къарсбийни жашы Ибрагим Тёбен Чегемде уллу юйюрню тамата жашы болгъанды. Аскерге чакъыргъанларындыла, ол Белоруссиягъа тюшеди. Тенглерини арасында бийик ёсюмю, субайлыгъы бла айырмалы эди. Аны тирилигин, жигерлигин терк эслейдине эм кичи командирле хазырлагъан курслагъа иediле.

Сунмай тургъанлай Финляндия бла уруш башланды. Малкъар улу кьуллукъ этген 43-чю Къызыл Байракълы дивизияны Карелиягъа жибередиле. Ол Фин боГъазны жагъасында тохтайды. Ибрагимни связны батареягы урушну отун тиргизе эди. Аллай болумда бизни аскерлерибиз кеслерини усталыкъларын, билимлерин ёсдюре эдиле.

Ибрагимни Воронеж шахарда связны аскер училищесине окъурГъа жибередиле. Германия бизни къыралгъа чапханын да ол анда эшитеди. Къадалып окъуп, экзаменлени бек иги белгилеге береди.

Училищени бошагъанланы ингири болады. Анда, ахшыланы махтай келип, былай айтадыла:

- Малкъарланы Къарсбийни жашы Ибрагим бек иги окъуГъаны ючюн училищеде къалады. Устаз боллукъду.

Ташны къысып суу сыкъгъан

льонунда взводну командирине болушлукъчу этеди. Ол а алай тынч иш тюйюп эди. Нек дегенде связчыла хар заманда да урушну ал сатырында боладыла.

Бир жол, сермеш къаты бара тургъанлай, аскерчилерибизни бла команда пунктну арасында телефон байламлыкъ юзюледи. Мычымай аны жангыдан тохташдырыргъа керек эди. Топла, окъла тёгерекни къалтыратханда, телефон жипни юзюлген жерин тапхан бек къыйын эди. Ары тынгылы, жигит адамланы жибериргке кереклисин Ибрагим ангылайды. Иван Коробов аллай жаладан бири эди. Малкъар улу, аны къатына барып, былай айтады: «Ваня, «шуёхларыбыз» кьонакъгъа чакъырадыла, кел, бирге барайыкъ».

- Сизни бла кьайры барыргъа да хазырма, жолдаш командир, - дейди ол аскарсыз.

Экиси да жолгъа атланадыла. Рациясы да аркъасына кётюрюп, командир алда барады, сол кьолтугъунда да телефон аппараты бла солдат аны ызындан. Жашаунда биринчи кере Ибрагимге бийик ёсюмю чырмау болады: душман аны узакъдан кёрюп къоярыкъ эди. Ол бирде энишге ийилип барады, бирде, сууукъ жерге кьапланып, бауур бла сюркеледи, бирде алгъа чабады.

Алай эте, телефон чыбыкъ юзюлген жерге жетеди. Юсюбашы жибиген, арыГъан жаш рацияны жерге салады, кеси да чёгеди. Ол кезиуде аны башы бла окъла сызГъырып учадыла, эштада, финле аны эсеген болур эдиле. Малкъар улу, сууукъ жерге бауурланып, жингириклерине таянып, юзюлген темир жипни бирге кьошады. Телефон бла эки жанына да сёлешеди. Байламлыкъ тохташдырылГъанын биледи. Ол кезиуде анга «къырал саугъаГъа тийишлисе, лейтенант», - деп къычыярды телефон бла командный пунктну таматасы.

Кесини тилеги бла - фронтха

Малкъар улуГъа быллай буйрукъ береди: «Кесинги разведчиклеринг бла жолгъа чыкъ. Душман орнашхан жерге барып, аны къаллай бир саууту, ненча аскери болГъанын билип кьайтыгъызъ».

Аны толтура, жаш тенглери бла жауну жерине жашыртын кьутуладыла. Ала, ишлерин тындырып, сау-саламат ызларына кьайтадыла.

...Финляндия бла мамыр келишим этилгеликге, Европада хал кьыйын эди. Гитлер, адамланы ырахат жашауларын бузуп, жан-

Жаш, ол оноуГъа ыразы болмай, былай дейди:

- Тенглерим кьазауатха барГъанда, мен ала бла болурГъа сюеме.

Ибрагимни ол тилегин жаланда 1943 жылны октябрь айында толтурадыла. Аны алГъа Карелия фронтха жибередиле, ызы бла Экинчи Украина фронтха кёчюрдиле. Анда 5-чи гвардиячы къазакъ атлы аскер корпусда эскадронланы бирине командир этеди.

Уллу Хорламны кьууанчына Ибрагим Вена шахарда тюбейди. Ата журт батыр аскерчини кьыйынына тийишли багъа биченди. Ол Кызыл Жулдузну ордени, «Жигитлиги ючюн», «Аскер айырмалыГъы ючюн», «Совет Заполярьени къоруулагъаны ючюн», «1941-1945 жыллада Уллу Ата журт урушда Германияны хорларыны ючюн» майдалла бла саугъаланнганды. Артда алагъа Ата журт урушну ордени да къошулГъанды.

Киши жеринде

Уруш бошалады. Халкъланы фашизмден кьутхарГъан совет аскерчиле кеслерини мамыр от жагъаларына ашыГъадыла. Гвардияны тамата лейтенанты Малкъарланы Ибрагимни уа тугъан жерине кьайтырГъа онгу жокъ. СоруШдура кетип, ахлулары Къазахстанны Акъмола областына кёчюрюлгенлерин, ючюй айдан сора уа атасы ёлгенин биледи.

Къарсбийни алты сабийи, къарар адамлары болмай, атылып кьалГъанларын, аланы сабий юйлеге юлешириклерин эшитгенинде уа, бираз армау болады. Сора, кесин кьолГъа алып: «Ёксюзлеримге барайым, аланы аягъы юсюне салырГъа анама болушайым. Ол дунияда тёре бар эсе, атамы энтта да бир ыразы этеймм», - дейди.

...Ибрагим Акъмола (Астана) шахарны тийресинде орналГъан 1-чи номерли совхозда ишлейди. Не жумушну берселе да, намыслы тамамлайды. Аны мында сыйын- даражасын кёреди.

1954 жылны кюз артында Алма-Атада республиканы кенгеш болады. Ол тынг жерлени хайырланыГъа жораланнган эди. Аны бардыргъан Къазахстанны компартиясыны ол замандагъы биринчи секретары Л. Брежнев, залГъа айланып, былай дейди: «Мында жерлеринден кёчюрюген халкъланы келечилери да бардыла. Ала залдан чыкъсынла...»

Малкъарланы Къарсбийни жашы Ибрагим - урушу, урууу да ветераны - ташдан суу сыкъГъан таулуладан бири эди кеси заманында. Ол ахыр сагъатына дери иш юсюнде болГъанды.

ЗАНКИШИЛАНЫ Хусейин,
Россейни Журналистлерини эм Жазыучуларыны союзларыны члени.
Суратны **РАХАЙЛАНЫ Александр** алГъанды.

Тюзлюкню тангы

Кёп да бармай тюзлюкню тангы атады. ХалкъыбызГъа аталары журтуна кьайтырГъа эркинлик бериледи. Ибрагим таулуланы биринчи кьууууну бла Нальчикге кёчюп келеди. Мында анга жарыкъ тюбейдиле. Шахарда иш да, фатар да беррге айтадыла. Болсада ол тыпыр ташына ашыГъады. Тёбен Чегемде атасыны эски юйюне келип тохтайды. Жалан жерде Калмыков атлы колхоз аны башчылыГъында кьуралады. Бу ишде анга кьабарты колхозла болушхандыла - кими техника, кими урлукъ, кими мал бла. «Кенже» мюлк берген кьараторГъа председатель кеси минип айланыучусун эллилери унутхан болмазла.

Артда Малкъар улун эл Советни таматасына айырадыла. Бу кьуллукъда ол он жыл урунГъанды эм этген оГъурлу ишлери битеу районнГа, республикаГъа да белгили болГъандыла. 1970 жылда уа ол алчыланы Москвада бардырылГъан Битеуроссей кенгешлерине кьатышады. Аны кесини аты жазылГъан алтын сагъат эм ахча бла саугъалайдыла. Эл Совет а, уллу Россейде алчы жерледен бирин алып, кёчюючю Кьызыл Байракъ эм 5 минг сом ахча бла саугъаланады.

Ата сыры - балада

Заманны багъалай билиу, бет жарыкълы урууу, адамГъа сыйнамыс бериу, адетни-тёрени сакълау дегенча затла сабийлеге ата-аналарындан кёчеди. Ибрагим бла аны юй бийчеси Нашрухан беш сабий ёсдюргендиле. Аланы тёртюсю Кьабарты-Малкъар кьырал университетни иги белгиле бла бошагъандыла. Фатимат бла Магомет зоотехникле, Борис мал доктор болГъандыла. Жаухарат а устазлыкъны сайлагъанды.

Малкъарланы Къарсбийни жашы Ибрагим - урушу, урууу да ветераны - ташдан суу сыкъГъан таулуладан бири эди кеси заманында. Ол ахыр сагъатына дери иш юсюнде болГъанды.

ЗАНКИШИЛАНЫ Хусейин,
Россейни Журналистлерини эм Жазыучуларыны союзларыны члени.
Суратны **РАХАЙЛАНЫ Александр** алГъанды.

Связьчы

Суратдагъы Жаболаны Магометди. Холам-Бызынгы ауузунда тукъум эллеринде туугъанды. Отуз сегизинчи жыл Нальчикде эл мюлк техникумда окъуГъанды. Андан сора аскерге чакъырылады.

Мурманск областны Кандалакша шахарында кьуллукъ этГъенди. Связьчы эди. Инсан борчун тамамлап, юйюне кьайтырГъа хазырланып тургъанлай уруш башланады. КьыралыбызНы шимал жанында бардырылГъан кёп кьызыу сермешлеге кьатышханды.

Ол кезиуледе аскер бёлюмлени араларында связь байламлыкъны жалчытып тургъанды. Телефон чыбыкъ юзюлсе, топокъ-атылГъанына да кьарамай, бирде чабып, бирде уа бауур тёбен сюркелип, юзюлГен жерлени жалГъап, связьны тохташдырГъанды.

Урушну ахыр жылында уа Жабо улу кьуллукъ этген аскер бёлюмню Венгриягъа кёчюредиле. Немислилени хорлагъандан сора да аланы бир кьауумлары ол кьыралда кьызыу сермешле бардырГъандыла. Жабо улу аладан биринде ауур жаралы болады. Госпитальда талай заман жатып, андан чыкъГъан кюн тюшген эди бу суратха да. Связьчыны кьазауатда болдурГъан жигитликлери ючюн кьырал «Уллу Ата журт урушну биринчи даражалы», «Кьызыл Жулдузну» орденлерин эм башха саугъаланы да бергенди.

Магомет урушдан сора да бир жылдан эркин этилГен эди. Жууукъларын Кьыргъызстанда табып, жетмиш биринчи жылГа дери анда жашаГъанды.

Андан кьайтхандан сора Тёбен Чегемде орналГъанды. Кеси да 1996 жыл ауушханды. Ызындан бир жашы, эки кьызы кьалГъандыла. ОГъурлу адамны атын эллилери биГюнон да хурмет бла эсгередиле.

ОСМАНЛАНЫ Хыйса.

Юбилей

Битеу жашауу — оГъурлу ишледен толу

Сюйген устазыбыз Беслан Сафарбиевич Нагоев 1936 жылда 8-чи майда КъМАССР-ни Урван районуну Аргудан элинде колхозчуну юйюрюнде туугъанды. Атасы механизатор, комбайнчы болуп ишлегенди, анасы уа юйге къарагъанды.

Школда окъуГъан заманында окъуна устазла хар нени да билирге сюйген, ишкёллю жашчыкъГъа эс бурГъандыла. Орта школну бошап, медицина институтха кирирге мурат этГенди, ол заманда бизни республикада врачла арталлыда жетишмей эдиле, Аргудан элде уа бири да болмаГъанды.

1953 жылда Беслан Дагъыстанны медицина институтуна киргенди. Артда махтаулу докторла болГъан Абдул ГаштОв, Лидия Маржохова, Асланбий Ошноков, Жанна Арутюнова, Мария Мухожева, Хазраил Самгуров аны бла бирге окъуГъандыла. Ала хар затха да жетиширге кюрешГендиле: медицинаны бек биринчи жашырынлыкъларына юйренГенди, тепсерге жюрюгендиле, киногъа барГъандыла.

Институтда окъуГъан кезиуюнде Беслан илму тинтиулеге эс бурГъанды, окъууун андан ары бардырырГъа эмда илму иш бла кюреширге керек болГъанын ангылаГъанды. Болсада вузну бошаГъандан сора республикаГъа кьайтханды, ол заманда саулукъ сакълауну практикасында юч жыл ишлерге керек эди. Сора ма ол биринчи врач болуп АрГъаданнГа келГенди. Кесини эллиперине болуууна, участка врачны бек керекли практикасына юйренГенди.

Илму иш бла кюреширге деген муратын да кьоймагъанды. Север Осетияны мединститутунда клиника ординатурада окъуГъанды, эки жыл озГъандан сора Къобанда медицина академияны аспирантурасына кирип, анда кандидат диссертациясын къоруулагъанды.

1966 жылда Къабарты-Малкъар кьырал университетде медицина факультет ачылады. Аны анда ишлерге чакъырадыла. Факультетни деканы болГъанды, жугъуччу аууруланы кафедрасын ачып, анга кеси таматалыкъ этГенди. Профессионалладан преподавательени къауумун къурау жаны бла да кёп иш тамамлагъанды. Кьыралны башха регионларына барып, белгили алимледен кёплени республикаГъа келтиргенди.

Ол жыллада Беслан Сафарбиевич бла бирге миллет интеллигенцияны белгили келечилери Магомет Балкаров, Виктор Кушхабиев, Хаджи Ахриев, Алексей Шомахов, Таукенланы Магомет, Сафудин Уначев эм башхала ишлегендиле.

Инфекция (жугъуччу аууруланы кафедрасыны юсюнден бир бёлек сёз атмай кетерге жарарыкъ тюйюкдю. Ол кьуралГъан биринчи кюнде окъуна аны аягъы юсюне болуууна Хачетлова Роза бла Шаов Къаплан да ахшы юлюш кьошханды. Ала, уллу сыналуары болГъан чынты профессионалла, университетни тауушлукъ келечилери, студентлени кёп тёлюлерини устазлары болГъандыла.

«Функциональный меаболизм лейкоцитов при инфекционных заболеваниях» деген темаГъа Нагоев доктор диссертациясын 1985 жылда академик В.И. Покровскийни башчылыГъы бла Москвада къоруулаГъанды. Ол кеси да кёп жылланы ичинде аны антлы шуёху болГъанлай къалГъанды. Энчи белгилеп айтырГъа - ачыкъ жюреклилигини, кимге да сёз нёгер бола билгенини, болушурГъа, игилик этерге сюйГенини хайырындан къыралны кёп жерлеринде, ол санда алимлени араларында да аны шуёхлары кёпдюле.

ЖугъуччУ ауурула эмда клиника иммунология жаны бла белгили специалист медицинаны бу жанын айнытыГъа кёп кьыйын салГъанды, илму излеу ишин тохтамай бардырГъанды. Сегиз жюзден артыкъ илму ишни, ол санда 30 монографияны авторуду. Аны алты жангычылыкъ иши, эки патенти бардыла. Ара журналлада бла халкъла аралы изданиялада 350-ден артыкъ иш басмаланнганды. Аны редакторлукъ этиую бла илму-медицина ишлени 30-дан артыкъ тематикалы жыйымдыкълары, жугъуччу ауурула, дерматовенерология эм эпидемиология жаны бла аллай бир да окъуу-методика изданиялары басмаланнГанды. Ол адыГъ энциклопедияны «Медицина», «Саулукъ сакълау» эм «Медицина илмула» деген бёлюмлерини авторуду.

Илим хар заманда да окъуучуларыны биргесинеди. Аны алагъа кёп зат берирге кьолундан келликди эмда келеди: илмуГъа сюймекликни, этген муратына жетерге итиниулюкню, алагъа илму тинтиулени дуниясына эшикни да ачарГъа да. Аны башчылыГъы бла 50-ден артыкъ кандидат, 8 доктор диссертация къорууланнГанды. БусаГъатда кафедрада тёрт докторант, сегиз аспирант, юч соискатель бардыла. Аны окъууучулары Россейни кёп регионларында, тыш къыраллада да ишлейдиле.

Медицина эм илму жамауат аны къыйынына уллу багъа бергенди. Ол «КъМР-ни илмусуну бла техникасыны сыйлы къуллукъчусу» эм «КъМР-ни саулукъ сакълауну сыйлы къуллукъчусу» деген атлаГъа тийишли болГъанды. ДагъыдаГъа анга РАЕН-ни, РАЕ-ни илмусуну бла билим бериюню сыйлы къуллукъчусу деген махтаулу атла берилГендиле. Ол илму эм техника жаны бла 1998 жылда КъМР-ни Къырал саугъасыны лауреатыды, юч майдал, ол санда россей космонавтиканы айнытыГъа къошхан юлюшю ючюн С.П. Королёв атлы алтын майдал бла да саугъаланнганды.

Уллу жетишимлери ючюн НагоевГъа башчылыкъ этген кафедрагъа «Россейни алтын кафедрасы» деген ат аталГъанды. XX ёмюрню ахырында эмда XXI ёмюрню башында уллу алимледен 2000 адамны арасында аны биография шартлары Нью-Йоркда бла Кембриджде басмаланнГанды, андан сора «Россейни алимлери», «Россейни бек аламат адамлары», «Кавказны бек аламат адамлары» деген энциклопедия изданиялагъа кийирилгенди.

Беслан Сафарбиевич насыплы адамды дерге боллукъду. Кесини бу сейирлик ишинде ол кёп затха жетишгенди, аны бла бирге юйюр жашауу да кёплеге юлгю болурчады. Тауушлукъкъюй бийчеси барды, ол аны бек биринчи шуёхуду эмда болушлукъчусуду, уллу сынауу болГъан докторду. Ирина Хажиевна кёп жылланы ичинде инфекция больницаны гепатит бёлюмюне башчылыкъ этеди.

Беслан НагоевГъа кесини сабийлерин тинтиу ишни, илмуну сюергге, аны бла кюреширге юйретГенди. Жашы Алим экономистди, экономика илмуланы докторуду, университетни экономика факультетини деканы заместителиди. Келини Марьяна медицина илмуланы докторуду. Аны жолу бла барады – инфекционистди. Юч туудуГъу бардыла, аланы бек сюеди, ала да уллу аталарына алай къарайдыла.

Биз, Беслан Сафарбиевични окъууучулары, аны юбилейи бла алГъышлайбыз, саулукъну болурун, илму иши бла кёп жылланы арымай-талмай кюреширин, битеу этген муратларына жетерин, юйюр жашауунда ырахатлыкъ эмда насып табарын сюйГенибизни билдиребиз.

Мадина МАРЖОХОВА,
Марина ИВАНОВА
Мадина АФАШАГОВА

КЪОЛДАН УСТАЛА

Жарыкъ кийизлерини жылыуу

Эртгегилиле этген кийизле, жамычыла, башлыкъла, жарсыуГъа, бусаГъатда кёп табылмайдыла. Аланы багъалары уа болмагъанча уллуду. БагъаларыГъа деп мен ырысхыны ёнчелеп уГъай, тарых жанын алып айтама. Нек дегенде бурунГъулуланы кийиз уруулары, анга салГъан накъышлары, боГъуларыГъа башха тюрлю болГъандыла. Айхай да, заман оза баргъаны къадар, жангы амалла да чыГъадыла, омакъ кюйюзле да кёп санда бардыла, алай, нек эсе да, алГъынГнула сыйлыдыла.

ОзГъан ёмюрню ал жылларында урулГъан кийизледен бирин Хасанияда Хапаланы Идрисни юйюнде кёргенме. Юйдегиле аны, анабызны къол ызыды деп, къабырГъагъа такъмай, полГъа да салмай, кюе ашамазча мадарла этип, алай къаты сакълайдыла. Ариу бетли, локъум накъышлы, кенглиги юч метрге, эни да эки метрге жетГенни Идрисни анасы Забитхан уллу сюймеклик бла хазырлагъаны кёрюнюп турады.

Ол къолдан уста болГъанды. Кийимле тигиуде, жюнден затла эшиуде да хунерлигин бар эди. АлагъаГъа анасындан, тамата эгечи Ингилизден гитчелигинден окъуна юйренГенди. Кийизлери уа, Нальчикде 1987 жылда бардырылГъан республикалы кёрмючледе кёргюзтюлюп, биринчи даражалы дипломлаГъа, «СССР-ни халкъ мюлкюн айнытыуГъа салГъан уллу кьыйыны ючюн» деген майдалГъа да тийишли болГъанды. СССР-ни ВДНХсыны доммакъ саугъасын да алГъанды.

КёчГюнчюлюкню кезиуюнде Забитханны къолдан усталыГъы сабийлерин ачдан, жаланнГачдан сакълагъанды. Ол фуфайкаГъа тигиуде, къочхар тонла этип, Къазахстанда жашаГъанларыда оруслуларГъа, къазахлылаГъа сатып баш кечиндирГенди. «Орта Азияда жашаГъаныбызда, анабыз кесине кёрпе териден бир тон тикГен эди да, аны кийип чыкъса, хар ким сейирге къала эди. Бир жол а Къазахстанны прокуроруну къатыны келип, кесине да, анабыздача, тон, баш иесине уа гелефей кёнчек бла кёлек тикдирген эди. Андан сора бизни жашауубуз бек тынч болГъан эди»,- деп эсгереди Идрис.

Бир кере уа сабийледен бири ауруйду. Забитхан къоншу къазахлы къатынНГа барып, жарым стакан къаймакъ тилейди. Ол а аны юсюндеГи тёбен жаныН бер дейди. Олсагъат аны тешип узатады. БелиндеГи энишгесин ал ботасы бла жабып къайтхан юй бийчесин кёрген Къарашай уллу гузабагъа къалады. Алай не этерик эди, сабийни ёлюмден алай бла къутхарГъанды ана.

Колхозну председателине кёнчек, кёлек тигип бергенинден сора уа ол алагъа бек иги болуп турГъанды. Ийнек окъуна берген эди. Аны сютюн бери кёчюп келГинчи ичип турГъанды.

- Ол латин тилни да уста билГенди,окъууу бар эди, - дейди Идрис. - Крыловну «Стрекоза и муравей» деген тамсилин, нек эсе да, бир бек жарата эди. Аны туудукъларына кёлден айтханды. Кязим хажини уа къаллай бир назмусун биле эди. Кеси бизге хапар айтыучу эди анасыны бутун ит къапханда, аны бла акъылманнга барып, дарман этдиргенлерин. Андан сора ол кеси да Шыкъыда кырдыкла жыйып, аладан дарманла этерге юйренГенди.

Забитхан баш иеси Хапаланы Къарашай бла бирге жетмиш жыл жашаГъанды. Ол Ата журт урушха кетГенде, аны ючюн деп аскерге беш фуфайка тигип жиберген эди. Ма алай ачыкъ эди бир бирге жюреклери. Ала жети сабий да ёсдюргендиле. Ана къызларыны, жашларыны барына да кийизле уруп бергенди.

Орта Азиядан къайтханындан сора уа Бызынгы зилде ательеге ачылады. Забитхан анда ишлеп башлайды. Кёпле келе эдиле аны аллына кийимле тикдиргге, жаматырГъа да. Ол заманда ол асламысына хакъ алмай жумуш этГенди.

Къолдан уста таулу тиширыу жюзге жууукъ жыл жашаГъанды. Шыкъыда, Бызынгыда, Орта Азияда да аны таныГъанла, билгенле жаланда иги бла сагъынадыла. ОГъурлу, уллу адамлыкъ шарты болГъан, адежли, чынты таулу тиширыу эди, дейдиле.

Аны къызлары, туудукъларыда Забитхан сау къадарда аны усталыГъына юйренмегенлерине биГюнлюкде сокъурандыла. Болсада аны къолу жетГен кийизле аланы жюреклерин жылытадыла. Ол этГен жамычыланы, башлыкъланы, кийизлени уа кёп тыш къыраллыланы юйлеринде да табарГъа боллукъду.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

СУРАТЛАДА: Забитхан кийизини къатында; кийизни юсюнде аны кюмюш майдалы, дипломлары.

Суратланы автор алГъанды.

Правоохранительными органами КБР разыскиваются находящиеся в международном и федеральном розысках за совершение преступлений террористической и экстремистской направленности, тяжких и особо тяжких преступлений против граждан КБР следующие лица:

1.Малкаров Ахмадья Салыхович, 03.12.1970 г.р., находится в международном розыске за совершение преступлений, предусмотренных ст.ст. 209 (бандитизм), 205 (терроризм), 105 (убийство), 222 (незаконное приобретение, передача, сбыт, хранение, перевозка или ношение оружия, его основных частей, боеприпасов, взрывчатых веществ и взрывных устройств), 317 (посягательство на жизнь сотрудника правоохранительных органов) УК РФ.

2.Занкишиев Алим Рамазанович, 08.03.1982 г.р., находится в федеральном розыске за совершение преступлений, предусмотренных ст.ст. 317 (посягательство на жизнь сотрудника правоохранительных органов), 222 (незаконное приобретение, передача, сбыт, хранение, перевозка или ношение оружия, его основных частей, боеприпасов, взрывчатых веществ и взрывных устройств) УК РФ.

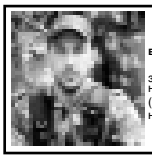

3.Теммоев Назир Барисбиевич,15.01.1981 г.р., находится в федеральном розыске за совершение преступления, предусмотренного ст. 318 (применение насилия в отношении представителя власти) УК РФ.

4.Дышеков Темирлан Русланович 06.07.1986 г.р., находится в федеральном розыске за совершение преступлений, предусмотренных ст.ст. 105 (убийство), 317 (посягательство на жизнь сотрудника правоохранительных органов), 318 (применение насилия в отношении представителя власти), 222 (незаконное приобретение, передача, сбыт, хранение, перевозка или ношение оружия, его основных частей, боеприпасов, взрывчатых веществ и взрывных устройств) УК РФ.

5.Локьяев Хусейн Дахирович 10.02.1980 г.р. находится в федеральном розыске за совершение преступлений, предусмотренных ст.ст. 317 (посягательство на жизнь сотрудника правоохранительных органов), 222 (незаконное приобретение, передача, сбыт, хранение, перевозка или ношение оружия, его основных частей, боеприпасов, взрывчатых веществ и взрывных устройств) УК РФ.

6.Атмурзаев Бузджигит Хасанович, 25.06.1979 г.р., находится в федеральном розыске за совершение преступления, предусмотренного ст. 208 (организация незаконного вооруженного формирования или участие в нем) УК РФ.

7.Батырбеков Руслан Иосифович 03.10.1980 г.р., находится в федеральном розыске за совершение преступления, предусмотренного ст. 208 (организация незаконного вооруженного формирования или участие в нем) УК РФ.

8.Хандохов Арсен Хажмусович, 15.06.1973 г.р., находится в федеральном розыске за совершение преступления, предусмотренного ст. 208 (организация незаконного вооруженного формирования или участие в нем) УК РФ.

9.Кациев Ахмат Залимханович, 05.08.1965 г.р., находится в федеральном розыске за совершение преступления, предусмотренного ст. 208 (организация незаконного вооруженного формирования или участие в нем) УК РФ.

10.Ташуев Казбек Леонидович, 14.08.1978 г.р., находится в федеральном розыске за совершение преступлений, предусмотренных ст.ст. 208 (организация незаконного вооруженного формирования или участие в нем), 222 (незаконное приобретение, передача, сбыт, хранение, перевозка или ношение оружия, его основных частей, боеприпасов, взрывчатых веществ и взрывных устройств) УК РФ.

11. Джаппуев Аскер Темботович, 14.01.1971 г.р., находится в федеральном розыске за совершение преступлений, предусмотренных ст.ст. 111 (умышленное причинение тяжкого вреда здоровью), 208 (организация незаконного вооруженного формирования или участие в нем) УК РФ.

12.Хамурзов Асланбек Хусенович 05.06.1979г.р., находится в федеральном розыске за совершение преступлений, предусмотренных ст.ст. 208 (организация незаконного вооруженного формирования или участие в нем), 162 (разбой) УК РФ.

13.Хамуков Тимур Валерьевич, 20.12.1984 г.р., находится в федеральном розыске за совершение преступлений, предусмотренных ст.ст. 105 (убийство), 222 (незаконное приобретение, передача, сбыт, хранение, перевозка или ношение оружия, его основных частей, боеприпасов, взрывчатых веществ и взрывных устройств) УК РФ.

14.Хамуков Мурат Валерьевич, 18.04.1980 г.р., находится в федеральном розыске за совершение преступлений, предусмотренных ст.ст. 105 (убийство), 222 (незаконное приобретение, передача, сбыт, хранение, перевозка или ношение оружия, его основных частей, боеприпасов, взрывчатых веществ и взрывных устройств) УК РФ.

15. Лампежев Алим Морисович 15.12.1986 г.р., находится в федеральном розыске за совершение преступлений, предусмотренных ст.ст. 222 (незаконное приобретение, передача, сбыт, хранение, перевозка или ношение оружия, его основных частей, боеприпасов, взрывчатых веществ и взрывных устройств), 208 (организация незаконного вооруженного формирования или участие в нем) УК РФ.

16. Кочкаров Альбек Мухамедович, 16.04.1988г.р., находится в федеральном розыске за совершение преступлений, предусмотренных ст.ст. 105 (убийство), 116 (побои), 119 (угроза убийством), 126 (похищение человека), 222 (незаконное приобретение, передача, сбыт, хранение, перевозка или ношение оружия, его основных частей, боеприпасов, взрывчатых веществ и взрывных устройств), 317 (посягательство на жизнь сотрудника правоохранительных органов) УК РФ.

17.Татчаев Тимур Валентинович 01.03.1981 г.р., находится в федеральном розыске за совершение преступлений, предусмотренных ст.ст. 317 (посягательство на жизнь сотрудника правоохранительных органов), 222 (незаконное приобретение, передача, сбыт, хранение, перевозка или ношение оружия, его основных частей, боеприпасов, взрывчатых веществ и взрывных устройств) УК РФ.

18.Аргашоков Юрий Заурович 26.03.1989 г.р., находится в федеральном розыске за совершение преступления, предусмотренного ст. 222 (незаконное приобретение, передача, сбыт, хранение, перевозка или ношение оружия, его основных частей, боеприпасов, взрывчатых веществ и взрывных устройств) УК РФ.

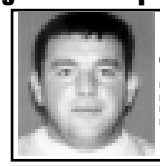

19. Цагов Анзор Султанович, 07.09.1971 г.р., находится в федеральном розыске за совершение преступления, предусмотренное ст. 180 (незаконное использование товарного знака) УК РФ.

20. Бенигеров Рустам Шамильевич, 26.06.1975 г.р., находится в федеральном розыске за совершение преступлений, предусмотренных ст.ст. 158 (кража), 208 (организация незаконного вооруженного формирования или участие в нем) УК РФ.

21.Кобзев Владимир Борисович, 25.06.1987г.р., находится в федеральном розыске за совершение преступлений, предусмотренных ст.ст. 317 (посягательство на жизнь сотрудника правоохранительных органов), 105 (убийство), 208 (организация незаконного вооруженного формирования или участие в нем) УК РФ.

22.Лампежев Амир Морисович, 29.08.1990г.р., находится в федеральном розыске за совершение преступлений, предусмотренных ст.ст. 317 (посягательство на жизнь сотрудника правоохранительных органов), 222 (незаконное приобретение, передача, сбыт, хранение, перевозка или ношение оружия, его основных частей, боеприпасов, взрывчатых веществ и взрывных устройств) УК РФ.

23.Загаштоков Аслан Казбекович, 27.12.1987 г.р., находится в федеральном розыске за совершение преступлений, предусмотренных ст.ст. 317 (посягательство на жизнь сотрудника правоохранительных органов), 222 (незаконное приобретение, передача, сбыт, хранение, перевозка или ношение оружия, его основных частей, боеприпасов, взрывчатых веществ и взрывных устройств), 208 (организация незаконного вооруженного формирования или участие в нем) УК РФ.

24.Бозиев Зейтун Махтиевич, 23.10.1982г.р., находится в федеральном розыске за совершение преступлений, предусмотренных по ст.ст. 209 (бандитизм), 210 (организация преступного сообщества или участие в нем), 222 (незаконное приобретение, передача, сбыт, хранение, перевозка или ношение оружия, его основных частей, боеприпасов, взрывчатых веществ и взрывных устройств) УК РФ.

25.Тутов Залим Хасанбиевич, 07.02.1984 г.р., находится в федеральном розыске за совершение преступлений, предусмотренных ст.ст. 222 (незаконное приобретение, передача, сбыт, хранение, перевозка или ношение оружия, его основных частей, боеприпасов, взрывчатых веществ и взрывных устройств), 295 (посягательство на жизнь лица, осуществляющее правосудие или предварительное расследование), ст. 208 (организация незаконного вооруженного формирования или участие в нем) УК РФ.

26.Шамеев Ратмир Эрикович, 07.07.1988 г.р., находится в федеральном розыске за совершение преступления, предусмотренное ст. 209 (бандитизм) УК РФ.

27.Мамишев Астемир Сафарбиевич, 06.04.1988 г.р., находится в федеральном розыске за совершение преступлений, предусмотренных ст.ст. 105 (убийство), 222 (незаконное приобретение, передача, сбыт, хранение, перевозка или ношение оружия, его основных частей, боеприпасов, взрывчатых веществ и взрывных устройств), 223 (незаконное изготовление оружия) УК РФ.

28. Шамаев Азпарух Асланович, 27.11.1990 г.р., находится в федеральном розыске за совершение преступлений, предусмотренных ст.ст. 105 (убийство), 222 (незаконное приобретение, передача, сбыт, хранение, перевозка или ношение оружия, его основных частей, боеприпасов, взрывчатых веществ и взрывных устройств) УК РФ.

29.Ляужев Тимур Асланович, 17.05.1988г.р., находится в федеральном розыске за совершение преступлений, предусмотренных ст.ст. 222 (незаконное приобретение, передача, сбыт, хранение, перевозка или ношение оружия, его основных частей, боеприпасов, взрывчатых веществ и взрывных устройств), 226 (хищение либо вымогательство оружия, боеприпасов, взрывчатых веществ и взрывных устройств), 317 (посягательство на жизнь сотрудника правоохранительных органов) УК РФ.

30.Хаджиев Бузжигит Мухутдинович, 13.02.1969 г.р., находится в федеральном розыске за совершение преступления, предусмотренное ст. 208 (организация незаконного вооруженного формирования или участие в нем) УК РФ.

31.Гукетлов Тенгиз Исуфович, 03.07.1983 г.р., находится в федеральном розыске за совершение преступлений, предусмотренных ст.ст. 209 (бандитизм), 208 (организация незаконного вооруженного формирования или участие в нем) УК РФ.

Уважаемые жители республики!

Если Вы обладаете информацией о местонахождении указанных лиц, совершенных или готовящихся преступлениях, просьба на условиях строгой конфиденциальности звонить по следующим телефонам:

- Дежурная часть МВД по КБР: **40-49-10**; **49-53-02**.
- Управление уголовного розыска: **47-65-82**; **49-52-62**; **49-51-32**; **49-50-06**.
- Оперативный штаб в КБР – **48-15-10**;
- УФСБ РФ по КБР: **48-16-02** (дежурная часть), **48-15-81** (телефон доверия);

За предоставление информации в отношении разыскиваемых лиц назначено крупное денежное вознаграждение, строгая конфиденциальность гарантируется.

Чакъырыу

Сакъ болугъуз, ишекли затланы кёрсегиз, мычымай билдиригиз

В целях предупреждения и пресечения возможных террористических проявлений в праздничные дни Оперативный штаб по КБР обращается к населению с просьбой повысить уровень бдительности и соблюдать меры личной безопасности. При обнаружении бесхозных вещей, предметов, вызывающих подозрение безотлагательно сообщать в уполномоченные службы.

Помните, мишенью для террористов чаще всего являются правительственные здания, аэропорты, крупные магазины, электростанции, школы, транспортные средства, места проведения массовых мероприятий. Поэтому, посещая такие места, нужно обращать внимание на все подозрительное.

Помните, немаловажным в предупреждении терактов является человеческий фактор. Правильные и грамотные действия помогут сохранить вашу жизнь и жизнь ваших близких. В транспорте и общественных местах будьте предельно внимательны к подозрительным предметам. Не прикасайтесь к ним. Постарайтесь, чтобы люди отошли как можно дальше от опасной находки.

Помните, в качестве камуфляжа для взрывных устройств террористами используются обычные бытовые предметы: сумки, пакеты, свертки, коробки, игрушки.

Родители! Вы отвечаете за жизнь и здоровье ваших детей. Разъясните детям, что любой предмет, найденный на улице или в подъезде, может представлять опасность.

При получении сведений о планируемых терактах, наличии у граждан взрывчатых веществ, оружия, обнаружении подозрительных предметов, о лицах, возможно, причастных к подготовке и совершению терактов просим незамедлительно сообщать в правоохранительные органы.

Любая полученная от вас информация будет подвергаться тщательной проверке, по всем сообщениям будут предприниматься адекватные меры, направленные, прежде всего, на обеспечение правопорядка и безопасности граждан. Оперативный штаб в КБР гарантирует гражданам, сообщившим о подозрительных фактах, полную анонимность и конфиденциальность.

Телефоны «горячей линии»:

- Оперативный штаб в КБР **– 48-15-10**;
- УФСБ РФ по КБР: **48-16-02** (дежурная часть), **48-15-81** (телефон доверия);
- МВД по КБР: **40-49-10** (дежурная часть), **49-50-62** (телефон доверия);
- Центр «Э» ГУ МВД РФ по СКФО: **42-70-52** (дежурная часть);
- Следственное управление СК России по КБР: **77-64-22** (телефон доверия);
- ГУ МЧС России по КБР: **39-99-99** (дежурная часть).

Оперативный штаб в КБР.

УЧРЕДИТЕЛЬЛЕ:КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор
АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДКОЛЛЕГИЯ:
БЕППАЙЛАНЫ Муталип (баш редакторну орунбасары), КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан (баш редакторну орунбасары, АЛИКАЛАНЫ Владимир, БИТТИРЛАНЫ Аминат, ТЕКУЛАНЫ Хауа, ТОКУМАЛАНЫ Хусейн,ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жууаплы секретарь).

ТЕЛЕФОНЛА:
Редакторну приёмныйи - **42-63-01** Баш редакторну орунбасарлары - **42-38-21 47-26-22**. Жууаплы секретарь - **42-66-85**. Секретариат - **40-93-62**. Корректорда - **42-63-52**.

РЕДАКЦИЯНЫ БЁЛЮМЛЕРИ:
Жамауат-политика бёлюм - **42-67-68,42-24-02**.
Экономика бёлюм - **42-66-73**.
Культура бёлюм - **42-75-82, 42-68-72**.
Социальный политика бёлюм - **42-66-76, 47-27-59**.
Жангылыкъла эм спорт бёлюм - **47-26-39, 42-66-71**.
Письмола эм реклама бёлюм - **42-37-94**.
Тилманчла бёлюм - **47-31-28**.
Сурат алыччула - **42-75-82, 42-66-76**.
Бухгалтерия - **42-30-87**.
Операторда -**47-26-28, 42-39-65**.

Редакция авторла бла къагъат жюрютмейди. Къол жазмалагъа рецензия этилмейди эм ала артха къайтарылмайдыла.
Газетде басмаланнган материаллада айтылгъан оюмла редакцияны оюму бла келишмезге боллукъдула. Алада айтылгъан хар зат ючюн Россей Федерацияны Басмаиы юсюнден законуна тийишлиликде материалланы авторлары кеслери жууаплыдыла.

Редакция авторладан 400 газет тизгинден (машинка бла жазылгъан 5-6 бет) кёпню алмайды.

Газет Басманы эм асламы информацияны эркинликлерин къоруулау жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чю июнъда регистрация этилгенди.

Регистрация номер —II—0066. Индекс - 51532

Газетни басмагъа КъМР-ни Жаш тёлюню эмда жамауат биригиулени ишлери жаны бла министерствосуну компьютер службасы хазыр эткенди.

Газет «Тетраграф» ООО-ну типографиясында басмаланнганды. Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 33.

Газетлени иелерине тапдыруу ючюн КъМР-ни почта связыны федеральный Управлениясы жууаплыды.
Телефонла: **42-06-51, 42-19-97**

Газетлени розницагъа сатыу ючюн КъМР-ни "Роспечать" акционер обществосу жууаплыды.
Телефон: **42-69-34**

Номерге графикге кёре 19 сагъатда къол салынады. 21.00 сагъатда къол салыннганды

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЪАРГЪАНЛА:
Къонакъланы Хасан - дежурный редактор; Кетенчиланы Зульфия - жууаплы секретарьны орунбасары; Акушуланы Феруза (3-чю бет), Мисирланы Лейля (2-чи бет,) Зезаланы Лида (4-чю бет), Алийланы Белла(1-чи бет) - корректорла.

Тиражы 3530 экз. Заказ № 1198

РЕДАКЦИЯНЫ АДРЕСИ:

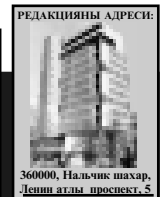

360000, Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 5
электронный почтасы: elbor_50@mail.ru